

R O Z S U D O K **V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y**

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Maguru a sudcov JUDr. Soni Mesiarkinovej a JUDr. Heleny Haukvitzovej v právnej veci žalobcu **M. P.**, bývajúceho v K., právne zastúpeného JUDr. Klaudiou Azariovou, advokátkou v Košiciach, Kmeťova č. 26, proti žalovanému **J. I.**, bývajúcemu v K., **o zaplatenie 4 979,09 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp.zn. 45 C 270/2005, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 25. apríla 2012, sp.zn. 1 Co 309/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalobcu **z a m i e t a .**

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice II rozsudkom z 30. júna 2011 č.k. 45C 270/2005-154 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi do 15 dní od právoplatnosti rozsudku sumu 4.979,09 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 7% ročne z dlžnej sumy od 18. marca 2006 až do zaplatenia. V prevyšujúcej časti príslušenstva žalobu zamietol. Žalovanému uložil povinnosť do 15 dní od právoplatnosti rozsudku nahradiť žalobcovi trovy konania v sume

2.601,69 € na účet právnej zástupkyne žalobcu, a zaplatiť sumu 298,50 € na účet Okresného súdu Košice II. V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol, že medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že žalobca disponuje vymáhateľnou pohľadávkou voči dlžníčke D. K.K. vo výške 875.682,-Sk, v konaní ostala sporná len tá skutočnosť, či žalovaný bol dlžníkom povinnej, t.j. pani K.. Na preukázanie tohto tvrdenia predložil žalobca v konaní fotokópiu výdavkového pokladničného dokladu zo dňa 23. júna 1998, ktorý osvedčoval poskytnutie pôžičky vo výške 150.000,-Sk žalovanému, s podpisom vo forme parafy. Žalovaný pravosť tohto podpisu popieral. Napriek tomu, že vypracovanie znaleckého posudku o pravosti tohto podpisu nebolo možné, nakoľko súd ani účastníci nedisponovali originálom uvedeného dokladu, s poukazom na judikát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4 MCdo 9/2005 súd tento listinný dôkaz vykonal a posúdil v kontexte s ďalšími vykonanými dôkazmi a to správou Okresného riaditeľstva PZ v Košiciach zo 17. februára 2011, ktorá verifikovala správnosť osobných údajov uvedených vo výdavkovom pokladničnom doklade a písomnou správou znalca grafológa, ktorý v hypotetickej rovine uviedol, že nie je možné jednoznačne vylúčiť, že sporný dokument podpísal žalovaný. Na základe týchto dôkazov dospel k záveru, že žalovaný neunesol dôkazné bremeno svojich tvrdení, že došlo k zneužitiu jeho osobných údajov a mal za preukázané, že žalovaný si požičal finančnú čiastku 150.000,-Sk od pani D. K., ktorú doposiaľ nevrátil a preto ho v súlade s ustanovením § 109 ods. 1 zákona č.233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) zaviazal na základe poddlžníckej žaloby zaplatiť žalovanú istinu. Spolu s istinou prvostupňový súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi aj úrok z omeškania podľa § 517 OZ a § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č.87/1995 Z.z., a to od 18. marca 2006, nakoľko žalobca nevedel preukázať doručenie skoršej výzvy žalovanému, a preto vychádzal z toho, že touto výzvou bolo doručenie žalobného návrhu súdom, t.j. 16. marec 2006. Pretože žalobca mal v konaní neúspech v pomerne nepatrnej časti, zaviazal súd žalovaného podľa § 142 ods.3 O.s.p. na zaplatenie plnej náhrady trov konania žalobcu pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia vyčíslených v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov. O trovách konania štátu rozhodol súd tak, že zaviazal neúspešného žalovaného na zaplatenie súdneho poplatku za návrh podľa § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v platnom a účinnom znení.

Krajský súd v Košiciach po zopakovaní a doplnení dokazovania rozsudkom z 25. apríla 2012 sp.zn. 1 Co 309/2011 na odvolanie žalovaného napadnutý rozsudok

okresného súdu vo vyhovujúcom výroku zmenil tak, že žalobu zamietol (§ 220 O.s.p.), účastníkom nepriznal náhradu trov konania a zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok v sume 298,50 € tak, že túto povinnosť žalovanému neuložil. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že pokiaľ sa žalobca domáhal peňažného plnenia titulom poddlžníckej žaloby, bolo na ňom aby preukázal, že poddlžník – žalovaný je dlžníkom jeho dlžníčky D. K.. Súd prvého stupňa podľa názoru odvolacieho súdu nesprávne zhodnotil listinný doklad predložený žalobcom na preukázanie existencie dlhu žalovaného, nakoľko išlo o fotokópiu súkromnej listiny, pre posúdenie ktorej bola významná jej pravosť a pravdivosť. Popretie pravosti listiny v sebe zahŕňalo aj tvrdenie, že údajný vystaviteľ listinu nepodpísal ani nevystavil. Bremeno tvrdenia i dôkazu ohľadom pravosti listiny bolo preto na tom, kto z jej pravosti vyvodil pre seba právne dôsledky a teda v konaní zaťažovalo žalobcu. Z listinného dôkazu predloženého žalobcom – fotokópie výdavkového pokladničného dokladu - nebolo možné vyvodiť záver, že dlžníčka žalobcu poskytla žalovanému pôžičku v sume 150.000,-Sk, a to ani za situácie, keď fotokópia tohto dokladu obsahovala aj osobné údaje žalovaného a ani v súvislosti s ostatnými vykonanými dôkazmi. Žalovaný v konaní netvrdil, že došlo k zneužitiu jeho osobných údajov, pripustil len teoretickú možnosť ich zneužitia. Za bezvýznamné považoval odvolací súd aj vyjadrenie znalca z odboru grafológie ohľadom pravosti podpisu žalovaného na výdavkovom pokladničnom doklade, lebo rovnako ako znalec nemohol jednoznačne vylúčiť, že sporný materiál bol podpísaný žalovaným a podľa názoru odvolacieho súdu nebolo možné vylúčiť ani to, že ho nepodpísal. Z výpovede žalobcu na odvolacom pojednávaní vyplynulo, že nevie označiť žiadne dôkazy na preukázanie pravosti výdavkového pokladničného dokladu, D. K. nevedela potvrdiť, či žalovanému bola poskytnutá peňažná pôžička na základe tohto pokladničného dokladu a pravosť listiny nemohla byť posúdená ani v rámci znaleckého dokazovania. Žalobca teda podľa odvolacieho súdu v konaní neunesol dôkazné bremeno ohľadom skutočnosti, že jeho dlžníčka poskytla žalovanému pôžičku v sume 150.000,-Sk. Odvolací súd nevykonal žalobcom navrhované dokazovanie svedkom JUDr. A. D., súdnym exekútorom, pretože jeho výsluchom by nebola preukázaná skutočnosť ohľadom pravosti výdavkového pokladničného dokladu. Vzhľadom k tomu, že výsledky hodnotenia dôkazov neumožňovali súdu prijať záver o pravdivosti tejto skutočnosti, ani o tom, že by táto skutočnosť bola nepravdivá a uvedená skutočnosť nevyplývala ani z vykonaného dokazovania odvolacím súdom, odvolací súd napadnutý rozsudok vo vyhovujúcom výroku podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, že žalobu zamietol. Keďže žalovaný bol v konaní úspešný, zrušil odvolací súd výrok o povinnosti žalovaného zaplatiť

súdny poplatok. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 142 ods.1 O.s.p., avšak vzhľadom na dôvody hodné osobitného zreteľa (§ 150 ods.1 O.s.p.), odvolací súd náhradu trov konania úspešnému žalovanému nepriznal.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktoré doplnil podaniami z 9. júla 2012 a 1. februára 2013. Žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie alternatívne, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil a žalobe vyhovel. Prípustnosť svojho dovolania odôvodnil tým, že konanie bolo postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a ďalej tým, že rozhodnutie spočívalo v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods.2 písm. c/ O.s.p.). Bol toho názoru, že jeho nárok v konaní bol preukázaný na základe viacerých vykonaných dôkazov, na ktorých založil svoje rozhodnutie aj súd prvého stupňa. Svoj nárok z poddlžníckej žaloby preukázal predovšetkým exekučným príkazom na vykonanie exekúcie prikázaním inej peňažnej pohľadávky, ktorý bol vydaný súdnym exekútorom JUDr. D. a ktorým bolo prikázané žalovanému, aby svoj záväzok voči povinnej D. K. zložil na účet súdneho exekútora. Tento hlavný dôkaz uviedol žalobca aj vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného, avšak odvolací súd sa s ním žiadnym spôsobom nevysporiadal, čím porušil svoju povinnosť riadne a dostatočne odôvodniť svoje rozhodnutie a tým odňal žalobcovi možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti jeho rozhodnutiu. Odvolací súd podľa jeho názoru nesprávne zistil skutkový stav, keď na základe vykonaných dôkazov prišiel k záveru, že dlžníčka žalobcu nevedela potvrdiť, či žalovanému bola poskytnutá pôžička na základe uvedeného pokladničného bloku, hoci pani K. pri výsluchu jasne uviedla, že meno žalovaného je jej známe a že v roku 1998 poskytla mužovi bytom Košice- Šaca pôžičku. Žiadal o priznanie náhrady trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia.

Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu vyjadril podaniami z 19. marca 2013 a z 22. apríla 2013, v ktorých uviedol, že od pani K. si nevzal žiadnu pôžičku a bol toho názoru, že krajský súd prehodnotil všetky dôkazy v konaní ako aj trestný spis, takže mal ucelený pohľad o celej záležitosti a na základe týchto poznatkov vo veci správne rozhodol. Žiadal, aby bolo dovolanie žalobcu v plnom rozsahu zamietnuté.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas oprávnená osoba (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená v súlade s § 241

ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.). Dospel k záveru, že podané dovolanie hoci je procesne prípustné, nie je dôvodné a preto ho zamietol.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Keďže v prejednávanej veci smeruje dovolanie proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, je dovolanie procesne prípustné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237,
- b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd predovšetkým skúmal existenciu väd konania taxatívne vymedzených v ustanovení § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Žalobca procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až f/ O.s.p. netvrdil a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

Žalobca v dovolaní namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo dostatočne odôvodnené a nemal možnosť naň reagovať, pretože odvolací súd sa nevysporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia s hlavným dôkazom predloženým žalobcom - exekučným príkazom.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústavy), každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd), ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy (podobne aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu, zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy) normujúcich rámec, v ktorom je možné domáhať sa jeho rešpektovania (m. m. I. ÚS 22/03).

Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto („každý“) domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktoré je v rozpore so zákonom (porovnaj III. ÚS 7/08).

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (napr. II. ÚS 383/06).

Podstata základného práva priznaného podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v prvom rade v oprávnení každého reálne sa domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola namietanému právu poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré ustanovenie o súdnej ochrane vykonávajú. Základné právo na súdnu ochranu teda nespočíva len v práve domáhať sa súdnej ochrany, ale ju aj v určitej kvalite, t.j. zákonom ustanoveným postupom súdu, dostať. Postup súdov v konaní o veci a jeho kvalita ustanovená zákonom je vyjadrením práva na súdnu ochranu účastníka konania vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy. Ochranu základným právam a slobodám poskytujú predovšetkým všeobecné súdy (I. ÚS 50/97, I. ÚS 54/97).

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (III. ÚS 209/04, IV. ÚS 115/03). Európsky súd pre ľudské práva v rámci svojej judikatúry vyslovil, že právo na spravodlivé súdne konanie zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. *Georgidias v. Grécko* z 29. Mája 1997, Recueil III/1997).

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry EŠĽP. Judikatúra tohto súdu ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument

(Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už opakovane vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré rozhodnutia súdu prvého stupňa zmenil. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

Najvyšší súd Slovenskej republiky posudzoval námietky žalobcu predovšetkým z obsahového hľadiska (§ 41 ods.2 O.s.p.), a preto ich čiastočne posúdil aj ako námietku nesprávneho a nedostatočného vyhodnotenia dôkazov odvolacím súdom.

Žalobca výslovne namietal, že odvolací súd nesprávne zistil skutkový stav respektíve nesprávne vyhodnotil dôkazy vykonané v konaní a konanie na odvolacom súde tak bolo postihnuté inou vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.).

K týmto dovolacím námietkam žalobcu je potrebné uviesť, že vyvodzovanie skutkových zistení z vykonaných dôkazov je výsledkom hodnotenia dôkazov, pričom samotné hodnotenie dôkazov nižšími súdmi nie je inou vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.

Za takúto inú vadu konania sa spravidla považuje najmä porušenie ustanovení o dokazovaní, a to tým, že súd vôbec nezisťoval skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie veci aj napriek tomu, že boli tvrdené a na ich preukázanie boli navrhnuté dôkazy, porušenie ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, (napr. osoba, ktorá mala byť vypočutá ako svedok, bola vypočutá ako účastník konania, svedok nebol o svojich povinnostiach riadne poučený, dôkaz listinou bol vykonaný v rozpore s § 129 O.s.p. a pod.), nevykonanie dôkazu navrhnutého účastníkom na preukázanie rozhodujúcej skutočnosti, hoci súd následne dospel k záveru, že účastník neunesol dôkazné bremeno, odklon odvolacieho súdu od skutkových záverov súdu prvého stupňa bez zopakovania dôkazov alebo doplnenia dokazovania, nesplnenie poučovacej povinnosti, zohľadnenie skutočnosti, ktorá z dokazovania nevyplývala, opomenutie rozhodnej skutočnosti, ktorá vyšla v konaní najavo a logický rozpor v hodnotení dôkazov (nemožno pritom vylúčiť, že v závislosti od konkrétnych okolností môže vyššie uvedený nesprávny procesný postup súdu nadobudnúť intenzitu vady v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., spočívajúcu v odňatí možnosti účastníkovi konať pred súdom).

Inou vadou však nie je samotné hodnotenie dôkazov nižšími súdmi, keďže v dovolacom konaní nemožno toto hodnotenie preskúmať (porovnaj R 42/1993). Hodnotenie dôkazov totiž môže robiť len súd, ktorý ich vykonal. Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadruje, že záver, ktorý si sudca urobí o pravdivosti, či nepravdivosti tvrdených skutočností vzhľadom na poznatky získané z vykonaných dôkazov, je vecou vnútorného sudcovho presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Z tejto zásady vyplýva, že na nesprávnosť hodnotenia dôkazov možno usudzovať len zo spôsobu, akým súd hodnotenie vykonal. Ak nemožno v tomto smere vyčítať súdu žiadne pochybenia (napr. že výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá pravidlám logického myslenia, alebo že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dokazovania nevyplývali alebo opomenul rozhodné skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo), potom nie je ani možné polemizovať s jeho skutkovými závermi. To znamená, že hodnotenie dôkazov, a teda ani skutkové zistenia ako jeho výsledok, z iných, než z vyššie uvedených dôvodov nemožno dovolaním úspešne napadnúť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dospel k záveru, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje takúto vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Z odôvodnenia jeho rozsudku vyplýva nielen argumentácia, na základe ktorej pristúpil k inému právnemu posúdeniu veci, ale tiež zdôvodnenie, prečo neprisvedčil právne

kvalifikačnej úvahe súdu prvého stupňa. Odvolací súd sa jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré boli pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v tejto súvislosti považuje za potrebné poukázať na to, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 237 O.s.p., § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 O.s.p.). Preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu, nemá možnosť podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní tieto dôkazy sám vykonávať, ako je zrejmé z obmedzeného rozsahu dokazovania v dovolacom konaní. Okrem toho platí zásada voľného hodnotenia dôkazov, ktorá vyjadruje, že záver, ktorý si sudca urobí o pravdivosti či nepravdivosti tvrdených skutočností vzhľadom na poznatky získané z vykonaných dôkazov, je vecou vnútorného sudcovho presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu, a preto nemôže byť predmetom posúdenia v rámci mimoriadneho opravného konania (porovnaj R 42/1993).

Pokiaľ žalobca namietal neúplnosť skutkových zistení odvolacieho súdu, ani táto námietka nezakladá procesnú vadu konania, pretože k procesným právam účastníka nepatrí, aby bol súdom vykonaný každý ním navrhnutý dôkaz alebo dôkaz, o ktorom sa účastník subjektívne domnieva, že by mal byť súdom vykonaný. Rozhodovanie o tom, ktoré z dôkazov budú vykonané, patrí vždy výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O.s.p., § 211 ods. 3 O.s.p.). Ak sa súd rozhodne, že určité dôkazy nevykoná (napr. preto, že sú podľa jeho názoru pre vec nevýznamné alebo nadbytočné), nemôže to byť považované za postup odnímajúci účastníkovi konania možnosť konať pred súdom. V prejednávanom prípade sa to týka výsluchu svedkov súdneho exekútora JUDr. M. G. a D. K.. V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na koncentračnú zásadu uplatňovanú v občianskom súdnom konaní a na

poučenie, ktoré bolo poskytnuté obom účastníkom konania v zmysle § 120 ods. 4 O.s.p. na pojednávaní pred súdom prvého stupňa dňa 30. júna 2011.

Za spôsobilý dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. nemožno preto považovať nesúhlas dovolateľa s vyhodnotením dôkazov súdmi a dovolací súd sa námietkami dovolateľa týkajúcimi sa neúplnosti a nesprávnosti vyhodnotenia dokazovania odvolacím súdom nemohol zaoberať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že obsahom práva na spravodlivý súdny proces (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR – „ďalej len ústavy“, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd – ďalej len „dohovor“) je umožniť každému bez akejkoľvek diskriminácie reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť. Právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces ale nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Žalobca tiež namietal, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Predmetom žalobného návrhu v prejednávanej veci bolo zaplatenie peňažnej sumy z titulu pôžičky (§ 657 Občianskeho zákonníka) na základe poddĺžnickej žaloby v zmysle § 109 ods. 1 Exekučného poriadku. Odvolací súd žalobu zamietol, pretože dospel k právnomu záveru, že žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno.

V sporovom konaní platí prejednávací zásada, ktorá principiálne zodpovedá otázku, kto má zabezpečiť skutkové zistenia pre súd a kto nesie zodpovednosť za čo najúplnejšie zistenie skutkového stavu. Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno (označenie dôkazov na preukázanie týchto tvrdení) je záležitosťou každej procesnej strany vo vzťahu k tým skutočnostiam, ktoré tvrdia a z ktorých vyvodzujú pre seba priaznivé právne dôsledky v konaní (§ 101 ods. 1 O.s.p. a § 120 ods. 1 O.s.p.). Občiansky súdny poriadok však zaťažuje bremenom tvrdenia a dôkazu predovšetkým žalobcu, ktorý je povinný uviesť skutočnosti dôležité pre rozhodnutie súdu a predložiť alebo označiť o nich súdu dôkazy (§ 79 O.s.p.) Následkom nesplnenia dôkaznej povinnosti je neunesenie dôkazného bremena v zmysle pravidla „idem est non esse aut non probari“ (t.j. čo nie je dokázané, neexistuje) a tým aj nepriaznivé rozhodnutie vo veci samej. V sporovom konaní, kde platí zásada dispozičná a prejednávací (takým konaním bolo i konanie v tejto veci), musí žalobca už v podanej žalobe uviesť rozhodné skutočnosti, z ktorých vyvodzuje uplatňované právo a musí k tomu uviesť potrebné dôkazy (§ 79 ods. 1 O.s.p.). Túto povinnosť tvrdenia i povinnosť dôkaznú má žalobca i počas konania (§ 101 ods. 1, § 120 ods. 1 O.s.p.). Nesplnenie tejto povinnosti postihuje účastníka nepriaznivým následkom v podobe neúspechu v spore.

Posúdenie, či medzi žalovaným a D. K. vznikol záväzkovoprávny vzťah na základe uzavretej zmluvy, záviselo od naplnenia znakov skutkovej podstaty hmotnoprávnej normy - v danom prípade ustanovení § 657 Občianskeho zákonníka, najmä čo do preukázania zákonom predpokladaných náležitostí na vznik zmluvy (záväzkovoprávneho vzťahu). Ak sa teda žalobca domáhal na žalovanom zaplatenia žalovanej sumy a tvrdil, že táto suma súvisí s písomne uzavretou zmluvou medzi žalovaným a D. K., spočívalo na ňom dôkazné bremeno o tomto tvrdení. Rozsah dôkazného bremena, t.j. okruh skutočností, ktoré konkrétne musí účastník preukázať, zásadne určuje hmotnoprávna norma, teda právny predpis, ktorý je na sporný vzťah aplikovaný. Odtiaľ tiež vyplýva, kto je nositeľom dôkazného bremena.

Účastník, ktorý neoznačil dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie prípadné nepriaznivé následky v podobe takeého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe ostatných vykonaných dôkazov. Rovnaké následky postihujú, ako celkom správne dôvodil odvolací súd, i toho účastníka, ktorý síce navrhol dôkazy o pravdivosti svojich tvrdení, avšak hodnotenie vykonaných dôkazov súdom vyústilo do záveru, že dokazovanie nedostatočne potvrdilo pravdivosť skutkových tvrdení účastníka.

Podľa ustanovenia § 657 Občianskeho zákonníka zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze, a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu.

Z citovaného zákonného ustanovenia teda vyplýva, že pre uzavretie dohody o pôžičke sa nevyžaduje písomná forma, takže táto zmluva môže byť uzavretá i ústne alebo konkludentným spôsobom. Podstatnou náležitosťou obsahu takejto dohody je okrem označenia zmluvných strán, predovšetkým určenie predmetu pôžičky; z obsahu zmluvy musí vyplynúť i povinnosť dlžníka vrátiť veci rovnakého druhu (peňazí). Keďže táto zmluva je reálnou zmluvou (kontraktom), k jej uzavretiu zákon vyžaduje i skutočné odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi. Dokiaľ k odovzdaniu peňazí nedôjde, medzi zmluvnými stranami právny vzťah z pôžičky nevznikne (viď napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 25 Cdo 98/2000, sp.zn. 25 Cdo 695/2003, 25 Cdo 696/2003).

Pre určenie rozsahu dôkazného bremena (okruh skutočností, ktoré musia byť preukázané), ako aj nositeľa dôkazného bremena je potrebné vychádzať z hmotnoprávnej normy upravujúcej sporný právny pomer účastníkov konania (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR z 22. septembra 2010, sp.zn. 3 M Cdo 6/2010). Pokiaľ teda žalobca tvrdil, že jeho dlžníčka poskytla žalovanému pôžičku v sume 150.000,-Sk, bol povinný preukázať, že pôžička vznikla, že na jej základe prevzal žalovaný peňažné plnenie a poskytnutú pôžičku nevrátil.

Pokiaľ na preukázanie týchto tvrdení predložil žalobca výdavkový pokladničný doklad išlo o súkromnú listinu a v takom prípade musel súd skúmať jej pravosť, t.j. či ju osoby podpísané na listine skutočne podpísali, ako aj pravdivosť jej obsahu. Pokiaľ protistrana spochybnila pravosť súkromnej listiny a poprie svoj podpis na nej, nastupuje dôkazná povinnosť účastníka, ktorý listinu predložil, aby preukázal pravosť namietaného podpisu.

Dochádza tak k prenosu dôkazného bremena na toho účastníka, ktorý tvrdil skutočnosti, ktoré mali byť touto listinou preukázané. Uvedené vyplýva z rôznej dôkaznej sily súkromnej a verejnej listiny.

Dôkazy produkované žalobcom v konaní na preukázanie pravosti podpisu žalovaného na predloženej dôkaznej listine s ohľadom na skutočnosť, že ide len o fotokópiu dokumentu, však neboli postačujúce a neumožnili súdu prijať záver o pravdivosti jeho tvrdení. Je potrebné zdôrazniť, že súd v rámci voľného hodnotenia dôkazov podľa § 125 O.s.p. môže vziať do úvahy ako dôkaz aj fotokópiu súkromnej listiny, avšak nie v prípade, ak účastník konania popiera jej pravosť a spochybni jej vierohodnosť. Takáto listina totiž len osvedčuje skutočnosti v nej uvedené, avšak jej dôkazná sila nie je dostatočná na preukázanie jej pravosti, pokiaľ ju účastník namieta. Keďže nie je možné formou znaleckého dokazovania jednoznačne preukázať pravosť podpisu na takejto listine (z dôvodu neexistencie originálu), je nevyhnutné, aby žalobca súdu poskytol iné dôkazné prostriedky napr. výpoveď svedka, ktoré s istotou preukážu, že žalovaný listinu skutočne osobne podpísal.

Pokiaľ sa žalobca v konaní dovoľával dôkazu – exekučného príkazu vydaného súdnym exekútorom, dovolací súd uvádza, že exekučný príkaz je len procesný úkon exekútora, ktorým sa začína vlastné vykonávanie exekúcie a ktorým sa prikazuje dlžníkovi povinného, aby vyplatil pohľadávku povinného oprávnenému. Až na jeho základe v zmysle § 109 ods.1 Exekučného poriadku oprávnený získava aktívnu legitimáciu na podanie žaloby o vyplatenie pohľadávky voči dlžníkovi povinného. Iba v rámci tohto súdneho konania súd bude skúmať existenciu pohľadávky ako aj námietky poddlžníka a vydá rozhodnutie, ktoré v prípade úspechu oprávneného - žalobcu bude priamym exekučným titulom voči dlžníkovi povinného. Súdny exekútor v rámci exekučného konania nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť súdu osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až § 124 O.s.p.). Vydanie exekučného príkazu tak nebráni účinnej obrane dlžníka povinného v rámci poddlžníckej žaloby, ktorou sa súd bude v rámci konania dôkazne zaoberať. Okrem toho Exekučný poriadok pripúšťa aj možnosť zastavenia exekúcie v prípade, že exekúcia nepostihuje výlučný majetok povinného a je teda neprípustná, hoci už bol vydaný exekučný príkaz.

Dôkaz v podobe vyjadrenia súdneho znalca grafológa taktiež s istotou nemôže preukázať, či podpis uvedený na fotokópii predloženej listiny je skutočne podpisom žalovaného. Pre jednoznačné preukázanie určitej skutočnosti nie je hypotetická, teoretická možnosť postačujúca. Súdny znalec navyše v závere uviedol, že bez originálu sporného

materiálu nemôže znalecký posudok vypracovať pre možnosť technického falšovania podpisu.

Podľa názoru dovolacieho súdu vyhodnotenie dôkazov odvolacím súdom je v súlade s obsahom spisu, aj so zásadami formálnej logiky. Za situácie, keď uzavretie písomnej zmluvy medzi žalovaným a D. K. vyplývalo iba z tvrdenia žalobcu, súd správne vychádzal pri posudzovaní jej existencie zo skutkových zistení. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku riadne uviedol, na základe akých skutočností dospel k záveru, že žalobca v zmysle ustanovenia § 120 ods. 1 O.s.p. neunesol procesnú dôkaznú povinnosť, t.j. povinnosť uviesť dôkaz na preukázanie tvrdených skutočností (nad všetky pochybnosti), čo malo v danej veci za následok zamietnutie žaloby. Pri hodnotení dôkazov nemožno odvolaciemu súdu vyčítať pochybenia, a preto ani nemožno polemizovať s jeho závermi, ktoré žalobca namieta. v dovolaní.

Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu bolo založené na aplikácii správneho právneho predpisu, ktorý aj správne interpretoval a zo správne zisteného skutkového stavu vyvodil správne právne závery.

V súvislosti s dovolacou námietkou o nesprávnom hodnotení dôkazov odvolacím súdom dovolací súd považuje za potrebné ešte poznamenať, že hodnotenie dôkazov nie je v zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. samostatným dovolacím dôvodom a že podľa § 243a ods. 2 veta druhá O.s.p. dovolací súd dokazovanie nevykonáva.

Pretože rozsudok odvolacieho súdu je z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu správny a keďže nebolo zistené, že by konanie bolo postihnuté vadou uvedenou v ustanovení § 237 O.s.p. alebo inou vadou, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd mu napriek tomu náhradu trov dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. mája 2014

JUDr. Vladimír M a g u r a, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová